FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT
Georgios COSMAS
fremsat den 23. marts 1995 *

I — Hovedsagen — de præjudicielle spørgsmål

1. I marts 1987 anmeldte virksomheden Thyssen Haniel Logistic GmbH (herefter benævnt »Thyssen«) visse varer fra et toldoplag beskrevet som »Amino Acid AA Mixture Peco« (doserede, sterile blandinger af forskellige aminosyrer i pulverform til fremstilling af infusionsvæsker) i forbindelse med import. Thyssen angav disse varer som »lægemidler, ikke i detailsalgspakninger« henhørende under pos. 3003 290 90 i den tyske toldtarif [svarende til underposition 3003 A II b) i den fælles toldtarif] [1]. Hauptzollamt Hamburg-St. Annen (herefter benævnt »Hauptzollamt«) fandt imidlertid, at varerne var »andre tilberedte næringsmidler« under pos. 2107 i den fælles toldtarif, og fastsatte det skyldige toldbeløb på grundlag af denne tarifering. Thyssen anlagde sag ved Finanzgericht Hamburg og fik medhold, idet Finanzgericht fandt, at de omtvistede varer henhørte under underposition 3003 A II b) i den fælles toldtarif. Hauptzollamt appellerede sagen til Bundesfinanzhof, og da denne fandt, at der var tvivl om fortolkningen af de pågældende positioner i den fælles toldtarif, udsatte den sagen og anmodede ved kendelse af 19. oktober 1993 Domstolen om at besvare følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Skal den fælles toldtarif (1987) fortolkes således, at 'lægemidler' under pos. 3003 [her underposition 3003 A II b)] omfatter produkter som doserede, sterile blandinger af forskellige aminosyrer i pulverform til fremstilling af infusionsvæsker?

2) Såfremt det første spørgsmål skal besvares benægtende, skal den fælles toldtarif (1987) da fortolkes således, at varer af den i det første spørgsmål beskrevne art omfattes af 'tilberedte næringsmidler', 'andre varer', under pos. 2107?«

* Originalsprog: græsk.

1 — Positionerne og underpositionerne henviser til den fælles toldtarif i den udgave, der var gældende på tidspunktet for anmeldelsen, jf. bilaget til Rådets forordning (EØF) nr. 3618/86 af 24.11.1986 om ændring af forordning (EØF) nr. 3331/85 om ændring af forordning (EØF) nr. 950/68 om den fælles toldtarif (EFT L 345 af 8.12.1986, s. 1).

II — De relevante positioner i den fælles toldtarif — de retlige stridsspørgsmål

2. Kapitel 21 i den fælles toldtarif har overskriften »Diverse produkter fra næringsmiddelindustrien« og omfatter pos. 2102 (»Ekstrakter, essenser og koncentrater af kaffe, te eller maté samt varer fremstillet på basis af sådanne ekstrakter, essenser og koncentrater; brændt cikorie og andre brændte kaffeerstatninger samt ekstrakter, essenser og koncentrater deraf«), pos. 2103 (»Sennepsmel og tilberedt sennep«), 2104 (»Saucer og andre sammensatte smagspræparater«), 2105 (»Suppe og bouillon samt terninger, pulvere, ekstrakter o.lign. til fremstilling deraf; homogeniserede sammensatte næringsmidler«), 2106 (»Gær (herunder tørret gær); tilberedte bagepulvere«) og endelig pos. 2107, som efter sin ordlyd vedrører »tilberedte næringsmidler, ikke andetsteds tariferet«. Ifølge de bestemmelser, der indleder kapitel 21 [bestemmelse 1, litra d)], omfatter dette kapitel bl.a. ikke »gær i form af lægemidler samt andre varer henhørende under pos. 3003«.

3. Kapitel 30 i den fælles toldtarif, der har overskriften »Pharmaceutiske produkter«, omfatter bl.a. pos. 3003, som efter sin ordlyd omfatter »lægemidler, også til veterinær brug«. Særligt omfatter underposition 3003 A lægemidler »ikke i detailsalgspakninger: I. Med indhold af jod eller forbindelser deraf, II. I andre tilfælde: a) Med indhold af penicillin, streptomycin eller derivater deraf: 1. Med indhold af penicillin eller derivater deraf, 2. I andre tilfælde, b) I andre tilfælde«. Ifølge de bestemmelser, der indleder kapitel 30 (bestemmelse 1), skal »a) blandede stoffer til terapeutisk eller profylaktisk brug, b) ublandede stoffer anvendelige til terapeutisk eller profylaktisk brug i doseret stand eller i detailsalgspakninger, der tilkendegiver, at varerne er til terapeutisk eller profylaktisk brug« betragtes som lægemidler henhørende under pos. 3003. I de samme bestemmelser fastslås det endvidere udtrykkeligt, at pos. 3003 ikke omfatter »næringsmidler og drikkevarer (f.eks. diætetiske, diabetiske og vitaminiserede næringsmidler, styrkende drikkevarer og mineralvand)«.

4. Som nævnt ovenfor beskrev Thyssen i sin toldangivelse varen, der skulle fortoldes, som »doserede, sterile blandinger af forskellige aminosyrer i pulverform til fremstilling af infusionsvæsker«. Det må udledes af de oplysninger, der fremgår af forelæggelseskendelsen og af de skriftlige indlæg, som parterne har indgivet under nærværende sag, at det retlige stridsspørgsmål, som er opstået med hensyn til tariferingen af den pågældende vare, drejer sig om følgende: Mens Thyssen er af den opfattelse, at det afgørende kriterium for tariferingen er, at den omtvistede blanding skal anvendes til fremstilling af infusionsvæsker, der bruges til parenteral, kunstig ernæring, finder toldmyndigheden

derimod, at blandingen på grund af sin sammensætning skal anses for at være »tilberedte næringsmidler«, idet den på tidspunktet for toldangivelsen endnu ikke var et færdigt produkt til brug for kunstig ernæring, og heller ikke kunne betragtes som et ufærdigt produkt beregnet til samme brug (efter toldmyndighedens opfattelse kunne der fremstilles et andet produkt af det). Den foreliggende sags væsentligste retlige spørgsmål er således de følgende: 1) Skal der med henblik på tariferingen af det omtvistede produkt alene tages hensyn til dets sammensætning, eller skal der ligeledes tages hensyn til, til hvilken brug den skal anvendes? 2) Hvis varens anvendelse er et afgørende kriterium for dens tarifering, hvilken betydning har da Hauptzollamt's anbringende om, at varen ved fortoldningen havde flere anvendelsesmuligheder?

III — Besvarelse af de forelagte præjudicielle spørgsmål

5. Ifølge Domstolens faste praksis [2] skal det afgørende kriterium for tariferingen af varer af hensyn til retssikkerheden og af kontroltekniske hensyn almindeligvis søges i deres objektive karakteristika og særegenheder, således som disse er bestemt i ordlyden af de pågældende positioner i den fælles toldtarif og af bestemmelserne til afsnittene eller kapitlerne. Ved en gennemgang af ovennævnte retspraksis fremgår det, at Domstolen særligt anser de »objektive karakteristika og særegenheder« for at være karakteristika og særegenheder, der knytter sig til produktets sammensætning [3], dvs. til det, som først og fremmest kan kontrolleres (eller undersøges) under toldbehandlingen. Det anerkendes ikke desto mindre i Domstolens praksis, at når en position i den fælles toldtarif eller bestemmelserne hertil udtrykkeligt nævner andre kriterier end de ovennævnte, har disse betydning for tariferingen af varen. Sådanne kriterier kan være varens fremstillingsproces [4], men også dens anvendelse [5], som i så fald bliver et objektivt kriterium for tariferingen [6]. Som Domstolen indirekte har

2 — Jf. bl.a. dom af 9.8.1994, sag C-395/93, Neckermann Versand, Sml. I, s. 4027, præmis 5, af 31.3.1992, sag C-338/90, Hamlin Electronics, Sml. I, s. 2333, præmis 8, af 7.5.1991, sag C-120/90, Post, Sml. I, s. 2391, præmis 11, af 25.5.1989, sag 40/88, Weber, Sml. s. 1395, præmis 13, og af 17.3.1983, sag 175/82, Dinter, Sml. s. 969, præmis 10.

3 — Jf. f.eks. ovennævnte dom i Weber-sagen, præmis 19 og 20.

4 — Jf. f.eks. Domstolens dom af 16.6.1994, sag C-35/93, Develop Dr. Eisbein, Sml. I, s. 2655, præmis 18, og af 2.8.1993, sag C-248/92, Jepsen Stahl, Sml. I, s. 4721, præmis 9 og 10.

5 — Jf. dom af 3.6.1992, sag C-246/90, Parma, Sml. I, s. 3467, præmis 20, af 18.4.1991, sag C-219/89, Wesergold, Sml. I, s. 1895, præmis 9, af 16.12.1976, sag 38/76, Industriemetall Luma, Sml. s. 2027, præmis 7, og af 14.12.1972, sag 38/72, Van de Poll, Sml. s. 1329, præmis 4 og 5. Jf. endvidere ovennævnte dom i Neckermann Versand-sagen, præmis 7, 8 og 9, og dom af 1.7.1993, sag C-108/92, Astro-Med, Sml. I, s. 3797, præmis 8, af 4.12.1990, sag C-218/89, Shimadzu Europa, Sml. I, s. 4391, præmis 10 ff., og af 26.3.1981, sag 114/80, Ritter, Sml. s. 895, præmis 7, 8 og 9.

6 — Jf. dom af 1.4.1993, sag C-256/91, Emsland-Starke, Sml. I, s. 1857, præmis 16, og af 23.3.1972, sag 36/71, Henck, Sml. s. 187, præmis 4. Jf. ligeledes dom af 8.5.1974, sag 183/73, Osram, Sml. s. 477, præmis 5.

bemærket [7], skal det blot være en objektiv egenskab ved varen.

6. Pos. 2107 i den fælles toldtarif (»tilberedte næringsmidler, ikke andetsteds tariferet«) definerer ikke begrebet »tilberedt næringsmiddel«. Bestemmelserne, der indleder kapitel 21, som denne position indgår i, indeholder heller ingen definition af dette begreb [8], men de undtager dog gær i form af lægemidler samt andre varer henhørende under pos. 3003 [jf. bestemmelsernes punkt 1, litra d)] fra anvendelsesområdet for kapitel 21. Ifølge de forklarende bemærkninger til Toldsamarbejdsrådets (herefter benævnt »TSR«) nomenklatur vedrørende pos. 2107 [9], anses for »tilberedte næringsmidler«, forudsat at de ikke er omfattet af andre positioner i nomenklaturen, dels (afsnit A) produkter, der skal anvendes som næringsmidler enten direkte eller efter tilberedning, dels (afsnit B) produkter, som helt eller delvis består af næringsstoffer, og som anvendes ved fremstillingen af drikkevarer eller næringsmidler. Som eksempel på den anden kategori af næringsmidler nævnes i de forklarende bemærkninger blandinger af kemikalier (f.eks. organiske syrer) med næringsstoffer (f.eks. mel og sukker), der skal tilsættes andre næringsmidler enten som bestanddele i disse næringsmidler eller for at forbedre visse af deres egenskaber. Ved en fortolkning af pos. 2107 i den fælles toldtarif i lyset af ovennævnte forklarende bemærkninger skal et bestemt tilberedt næringsmiddel derfor anses for at være omfattet af denne position, hvis det i hvert fald helt eller delvis består af næringsstoffer og endvidere skal anvendes som næringsmiddel, enten direkte eller efter tilberedning, eller skal tilsættes et andet næringsmiddel enten som bestanddel i dette næringsmiddel eller for at forbedre visse af dets egenskaber.

7. Pos. 3003 i den fælles toldtarif indeholder ingen definition af begrebet »lægemidler«. Ikke desto mindre viser brugen af præpositionen »til« (»lægemidler, også *til* veterinær brug«) efter min opfattelse tydeligt, at det ikke er varens sammensætning (som imidlertid igen får betydning for tariferingen under de forskellige underpositioner), men dens

7 — Jf. dom af 10.7.1986, sag 222/85, Kleiderwerke Hela Lampe, Sml. s. 2449, præmis 15, og af 15.5.1986, sag 90/85 Mikx, Sml. s. 1695, præmis 15. Jf. endvidere dom af 18.9.1990, sag C-228/89, Farfalla Flemming, Sml. I, s. 3387, præmis 20 og 22.

8 — Vedrørende betydningen af de bestemmelser, der indleder kapitlerne i den fælles toldtarif, for fortolkningen af kapitlets positioner, se bl.a. dom af 2.6.1994, sag C-356/93, Techmeda, Sml. I, s. 2371, præmis 28, og af 19.5.1994, sag C-11/93, Siemens Nixdorf, Sml. I, s. 1945, præmis 12.

9 — Ifølge Domstolens faste praksis (jf. f.eks. ovennævnte dom i Siemens Nixdorf-sagen, præmis 12, og dom af 30.1.1992, sag C-14/91, SuCrest, Sml. I, s. 441, præmis 10, af 18.9.1990, sag C-265/89, Vismans Nederland, Sml. I, s. 3411, præmis 18, af 4.7.1985, sag 167/84, Drünert, Sml. s. 2235, præmis 14, og af 11.2.1982, sag 278/80, Chem-Tec, Sml. s. 439, præmis 14) udgør de forklarende bemærkninger til TSR-nomenklaturen et vigtigt fortolkningsbidrag til den fælles toldtarif. Domstolen har dog endvidere bemærket, at disse bemærkninger ikke er bindende i retlig forstand, hvorfor det i givet fald må undersøges, om de er i overensstemmelse med selve bestemmelserne i den fælles toldtarif og ikke ændrer disses indhold (jf. særligt ovennævnte dom af 16.6.1994 i Develop Dr. Eisbein-sagen, præmis 21, og henvisningerne deri).

anvendelse, som i princippet anvendes som tariferingskriterium for den pågældende position. Denne opfattelse finder støtte i ovennævnte bestemmelser, der indleder kapitel 30 i den fælles toldtarif (jf. ovenfor, punkt 3), hvorefter [bestemmelse 1, litra a) og b)] betegnelsen »lægemidler« i pos. 3003 skal forstås således, at den omfatter varer, der er blandet til terapeutisk eller profylaktisk brug (*en vue* d'usages thérapeutiques ou prophylactiques), og ublandede stoffer anvendelige til terapeutisk eller profylaktisk brug i doseret stand eller i detailsalgspakninger, der tilkendegiver, at varerne er til terapeutisk eller profylaktisk brug (*en vue* d'usages thérapeutiques og prophylactiques). Endelig er der fuldstændig overensstemmelse mellem ordlyden af den pågældende position i den fælles toldtarif og TSR's forklarende bemærkninger til pos. 3003, hvorefter der ved »lægemidler« forstås præparater med terapeutiske eller profylaktiske *formål* for øje, til indvortes eller udvortes brug, for mennesker eller dyr [10].

8. På baggrund af ovenstående kan det ikke bestrides, at i hvert fald præparater, der anvendes til helbredelse og forebyggelse af bestemte sygdomme må anses for »lægemidler« i henhold til pos. 3003 i den fælles toldtarif. Domstolen har i øvrigt fastslået [11], at et præparat med klart beskrevne terapeutiske og navnlig profylaktiske egenskaber, hvis virkning er koncentreret om *ganske bestemte funktioner* i den menneskelige organisme, er omfattet af pos. 3004 i den fælles toldtarif (som i den i 1990 gældende udgave af den fælles toldtarif omfattede »lægemidler, ... bestående af blandede eller ublandede produkter, til terapeutisk eller profylaktisk brug ...«). Imidlertid skal efter min opfattelse også sådanne præparater anses for omfattet af pos. 3003, som uden egentlig at have en terapeutisk eller profylaktisk virkning på en bestemt sygdom dog anvendes af lægevidenskaben til at behandle en bestemt forstyrrelse af organismens funktioner, som enten kun er et symptom på en bestemt sygdom, eller som indtræder som følge af behandlingen af en bestemt sygdom. Disse betragtninger fører logisk til den konklusion, at et præparat, der anvendes som infusion til parenteral, kunstig ernæring i forbindelse med behandling af en tilstand, hvor organismens funktioner er påvirket i en sådan grad, at ernæring ad naturlig vej (dvs. gennem munden) ikke længere er mulig, skal anses for at være et »lægemiddel« henhørende under pos. 3003 i den fælles toldtarif, selv om det, når der alene ses på sammensætningen, udelukkende består af næringsstoffer. Denne konklusion er ganske i overensstemmelse med TSR's forklarende bemærkninger til pos. 3003 i den fælles toldtarif, som selv om det deri anføres, at den

10 — Betegnelsen »lægemidler« i den i pos. 3003 i den fælles toldtarif anvendte betydning svarer ikke helt til betegnelsen »lægemidler«, som anvendes i Rådets direktiv 65/65/EØF af 26.1.1965 om tilnærmelse af lovgivning om medicinske specialiteter (EFT 1965-1966, s. 17). Forskellen kan forklares med de særlige formål med sidstnævnte retsakt. Domstolen har da også fastslået (jf. bl.a. dom af 30.11.1983, sag 227/82, Van Bennekom, Sml. s. 3883, præmis 14 og 17, af 16.4.1991, sag C-112/89, Upjohn, Sml. I, s. 1703, præmis 16, og af 28.10.1992, sag C-219/91, Ter Voort, Sml. I, s. 5485, præmis 16), at direktiv 65/65, der ikke alene har til formål at fjerne hindringer for samhandelen med medicinske specialiteter inden for Fællesskabet, men også at virkeliggøre det væsentlige formål at beskytte den offentlige sundhed, (i artikel 1, stk. 2, første og andet afsnit) definerer begrebet »lægemiddel« som omfattende ikke alene de lægemidler, der har en egentlig profylaktisk eller terapeutisk virkning, men også stoffer, der ikke er tilstrækkeligt effektive eller ikke har den virkning, som forbrugerne ville være berettigede til at forvente ud fra deres præsentationsmåde. Direktivet skal således beskytte forbrugerne ikke alene mod skadelige eller giftige lægemidler, men også mod en række præparater, der anvendes i stedet for egnede midler. Pos. 3003 i de fælles toldtarif omfatter derimod kun præparater, der *faktisk skal anvendes* til terapeutisk eller profylaktisk brug (jf. hertil tillige punkt 7 i generaladvokat Gulmann's forslag til afgørelse i Bioforce-sagen, dom af 14.1.1993, sag C-177/91, Sml. I, s. 45).

11 — Jf. ovennævnte dom i Bioforce-sagen, særligt præmis 10 og 12. Jf. endvidere punkt 4 og 5 i generaladvokat Gulmann's forslag til afgørelse i sagen.

ikke omfatter »næringsmidler, der alene indeholder næringsstoffer«, også bestemmer (afsnit A, punkt 4), at »lægemidler« også omfatter præparater til ernæringsformål, der indgives på anden måde end gennem munden [12].

9. Konklusionen på ovenstående betragtninger vedrørende anvendelsesområdet for de pågældende toldpositioner kan sammenfattes på følgende måde: 1) Et præparat, der helt eller delvis består af næringsstoffer, skal henføres under pos. 2107 i den fælles toldtarif, når det ikke kan henføres under en anden position i kapitel 21, og det skal anvendes til menneskelig ernæring, enten direkte eller efter tilberedning, eller skal tilsættes et andet næringsmiddel. 2) Et sådant præparat skal henføres under pos. 3003, når det skal anvendes til infusioner til parenteral, kunstig ernæring på grund af visse forstyrrelser i organismens funktioner, der umuliggør ernæring ad naturlig vej.

10. Ovennævnte konklusion er ikke tilstrækkelig til at besvare de af Bundesfinanzhof forelagte spørgsmål. Thyssen's angivelse vedrørte — som ovenfor anført — ikke et præparat til anvendelse direkte til infusioner til kunstig ernæring, men en blanding af aminosyrer i pulverform *til fremstilling* af infusionsvæsker. Ifølge det af Hauptzollamt for Bundesfinanzhof oplyste kunne den omtvistede vare på tidspunktet for fortoldningen forarbejdes på anden måde til fremstilling af en anden vare. Hvilken betydning har denne oplysning for tariferingen af varen?

11. I princippet tariferes aminosyrer i den fælles toldtarif under »organiske kemikalier« i kapitel 29 (underposition 2923 D). Ikke desto mindre fremgår det indirekte af forelæggelseskendelsen, at aminosyrerne, der indgår i sammensætningen af den blanding, der er importeret af Thyssen, er stoffer med

12 — På grund af denne forklarende bemærkning er det dog udelukket at tarifere præparater til brug for kunstig ernæring under pos. 3005 (»andre pharmaceutiske produkter og artikler«) i den fælles toldtarif. Endvidere omfatter pos. 3005 ifølge de bestemmelser, der indleder kapitel 30, *kun* de i bestemmelse 3, litra a)-g) nævnte varer. Ifølge TSR's forklarende bemærkninger til pos. 3005 er dette en udtømmende opregning.

ernæringsværdi [13] [14]. Kommissionen har ligeledes gjort dette synspunkt gældende i sit skriftlige indlæg til Domstolen (s. 10 ff.), idet den bl.a. anfører følgende: 1) Ifølge det i forelæggelseskendelsen oplyste udgør aminosyrer en væsentlig bestanddel af sammensætningen af proteiner. 2) Ifølge TSR's forklarende bemærkninger til pos. 3003 er proteiner et af de vigtigste næringsstoffer i levnedsmidler. På denne baggrund skulle blandingen, hvis dens anvendelse hænger uløseligt sammen med dens særlige karakteristika, således at den kun kunne anvendes til menneskelig ernæring ad naturlig vej, direkte eller efter en bestemt tilberedning, eller tilsættes et andet næringsmiddel, i overensstemmelse med det ovenfor anførte anses for henhørende under pos. 2107 i den fælles toldtarif [15], idet den blotte mulighed af anden anvendelse af produktet er uden betydning. I så tilfælde skulle den yderligere tarifering af blandingen foretages under en af underpositionerne i pos. 2107 på grundlag af de i underpositionerne indeholdte kriterier og sagens konkrete omstændigheder, som det under alle omstændigheder henhører under den nationale ret at fastslå.

12. Det fremgår imidlertid hverken af Hauptzollamt's indlæg til Domstolen eller af sagens akter, at den af Thyssen importerede blanding faktisk skulle anvendes til menneskelig ernæring ad naturlig vej direkte eller efter tilberedning, eller at den skulle tilsættes

13 — I ovennævnte dom i SuCrest-sagen, præmis 10, fastslog Domstolen (ganske vist vedrørende fortolkning af positioner i den kombinerede nomenklatur, der blev indført den 1.1.1988 ved Rådets forordning (EØF) nr. 2658/87 af 23.7.1987 (EFT 1987 L 256, s. 1)), at begrebet »stoffer med næringsværdi« kunne omfatte kemikalier. Det bemærkes, at det i TSR's forklarende bemærkninger til kapitel 38 (»diverse kemiske produkter«) i det harmoniserede varebeskrivelses- og varenomenklatursystem (der udgjorde grundlaget for den kombinerede nomenklatur, der blev indført den 1.1.1988) udtrykkeligt nævnes, at begrebet »næringsstoffer og andre stoffer med næringsværdi« også omfatter »essentielle aminosyrer«. Bundesfinanzhof synes endvidere i næstsidste afsnit i forelæggelseskendelsen at henvise til de sidstnævnte forklarende bemærkninger (jf. endvidere Kommissionens forordning (EØF) nr. 2061/89 af 7.7.1989 om tarifering af visse varer i den kombinerede nomenklatur (EFT L 196, s. 5), hvor forskellige præparater i form af tabletter indeholdende bl.a. aminosyrer, der anvendes til at afbøde følgerne af mangelfuld kost, i bilaget betegnes som kosttilskud og derefter henføres under dertil svarende positioner i den kombinerede nomenklatur).

14 — Hauptzollamt nævner i sine bemærkninger til Domstolen, at Bundesfinanzhof til beskrivelse af den omtvistede blanding anvender betegnelsen »doseret« (»... doserede, sterile blandinger ... i pulverform), som særligt anvendes om lægemidler, hvorved Bundesfinanzhof har foregrebet besvarelsen af de præjudicielle spørgsmål, den forelægger Domstolen. Hauptzollamt har ikke ret i sin bemærkning. Det bemærkes for det første, at i henhold til de bestemmelser, der indleder kapitel 30 i den fælles toldtarif [jf. punkt 1, litra a) og b)] har spørgsmålet, om et bestemt produkt er doseret [dvs. ensartet opdelt i de mængder, hvori det skal anvendes, jf. TSR's forklarende bemærkning B, litra a), til pos. 3003], kun har betydning for tariferingen i pos. 3003 for så vidt angår *ublandede stoffer*. Den omtvistede vare er imidlertid en blanding af aminosyrer, dvs. et stof som i den ovennævnte bestemmelses betydning er blevet blandet. Bestemmelse 1, A, 2), som indleder kapitel 30, og hvorefter bl.a. varer under kapitel 29 (som aminosyrer i princippet henhører under) betragtes som »ublandede stoffer«, vedrører *ikke kun* forskellige varer nævnt under kapitel 29 og dertil svarende produkter i overensstemmelse med definitionerne i de bestemmelser, der indleder dette kapitel, men også *blandinger* af disse produkter (jf. bestemmelse 1, der indleder kapitel 29, og TSR's »almindelige bemærkninger« til denne bestemmelse). Uafhængigt heraf fremgår det efter min opfattelse endvidere af sammenhængen i forelæggelseskendelsen, at når Bundesfinanzhof anvender betegnelsen »doseret«, ønsker den ikke dermed at udtrykke, at den blanding, der er anmeldt til fortoldning, var ensartet fordelt i de mængder, hvori den derefter skulle anvendes til fremstilling af infusionsvæsker, men kun at aminosyrerne, som blandingen består af, indgår i et præcist blandingsforhold (jf. endvidere Kommissionens udredning heraf, s. 14 i Kommissionens indlæg).

15 — Jf. endvidere TSR's forklarende bemærkninger til pos. 2107 (afsnit B, punkt 10), hvorefter »proteinhydrolysater hovedsagelig bestående af en blanding af *aminosyrer* og natriumchlorid, der anvendes som tilsætning til næringsmidler (f.eks. som smagsstof)« skal anses for at være tilberedte næringsmidler.

et andet tilberedt næringsmiddel [16]. Derimod finder Bundesfinanzhof ifølge forelæggelseskendelsen det »mere nærliggende at antage, at produkterne på grund af deres beskaffenhed udelukkende må forventes anvendt medicinsk«. Denne betragtning i forelæggelseskendelsen stemmer overens med erklæringen af 22. marts 1991 fra »Institut Fresenius — Chemische und biologische Laboratorien GmbH«, som Thyssen har påberåbt sig i sit indlæg til Domstolen, hvori det påpeges, at Thyssen allerede under sagen for de nationale retsinstanser har påberåbt sig denne erklæring. Ifølge denne erklæring, som også Kommissionen har henvist til, er anvendelse til menneskelig ernæring af en blanding af aminosyrer med samme beskaffenhed som den omtvistede blanding, om end mulig, dog »højst usandsynlig« fra et økonomisk synspunkt, »idet varens høje mikrobiologiske og kemiske renhedsgrad, der er opnået med store omkostninger, og det forhold, at varen er pyrogenfri, faktisk udelukker et sådant brug af den«.

13. Den sidstnævnte omstændighed har efter min opfattelse afgørende betydning for besvarelsen af de af Bundesfinanzhof rejste spørgsmål. Hvis for det første anvendelsen til menneskelig ernæring ad naturlig vej af en blanding med tilsvarende karakteristika som den omtvistede blanding kun er en rent teoretisk mulighed, og den omtvistede blanding for det andet anvendes til fremstilling af infusionsvæsker til parenteral, kunstig ernæring (hvilket ingen af parterne synes at have bestridt), må det spørgsmål besvares, om disse to forhold tilsammen kan udgøre et kriterium ved tariferingen af ovennævnte blanding under pos. 3003, idet præparater, der skal anvendes til kunstig ernæring, ifølge det ovenfor anførte skal anses for at henhøre herunder.

14. Jeg foreslår Domstolen at besvare dette spørgsmål bekræftende. Jeg har allerede tidligere i mit forslag (jf. ovenfor, punkt 5) påpeget, at det indirekte fremgår af Domstolens praksis, at varens anvendelse kan udgøre et objektivt kriterium for tariferingen, når anvendelsen hænger uløseligt sammen med varen. Det fremgår af ovennævnte erklæring fra Institut Fresenius, at det i praksis er udelukket at anvende en blanding med en beskaffenhed som den i sagen omtvistede til menneskelig ernæring ad naturlig vej på grund af egenskaber, der hænger uløseligt sammen med blandingen (høj mikrobiologisk og kemisk renhed og det forhold, at varen er pyrogenfri). Heraf kunne man efter min opfattelse let udlede, at det netop er disse egenskaber, der hænger uløseligt sammen med blandingen, der i praksis betyder, at den kun har én anvendelse, nemlig til lægelig brug til fremstilling af infusionsvæsker. Dette synes også at være Bundesfinanzhof's antagelse, når den som ovenfor nævnt bemærker, at »Retten finder det mere nærliggende at antage, at produk-

16 — Hauptzollamt har over for Bundesfinanzhof anført, at blandingen *kunne* indtages gennem munden, som den var. Denne omstændighed er imidlertid ikke tilstrækkelig til at tarifere den under pos. 2107. Som det vil fremgå af nedenstående bemærkninger, er det ikke tilstrækkeligt til at tarifere et præparat under denne position, at det består af næringsstoffer. Det skal tillige faktisk skulle anvendes til menneskelig ernæring ad naturlig vej. Det fremgår af forelæggelseskendelsen, at Hauptzollamt med hensyn til det omtvistede produkts anvendelse kun har anført uden yderligere bemærkninger, at »anden forarbejdning (var) mulig«.

terne *på grund af deres beskaffenhed* [17] udelukkende må forventes anvendt medicinsk«. Idet denne anvendelse hænger uløseligt sammen med blandingens egenskaber, kan den anses for et objektivt kriterium for tarifering under pos. 3003 i den fælles toldtarif [18] og særligt (idet den er i pulverform og ikke i detailsalgspakninger) under underposition 3003 A II b).

15. Sammenfattende mener jeg, at de af Bundesfinanzhof forelagte spørgsmål skal besvares på følgende måde: Den fælles toldtarif i den i bilaget til Rådets forordning nr. 3618/86 ændrede udgave skal fortolkes således, at produkter som doserede, sterile blandinger af forskellige aminosyrer i pulverform til fremstilling af infusionsvæsker, ikke i detailsalgspakninger, 1) henhører under pos. 3003 [underposition 3003 A II b)], såfremt de i praksis kun har én anvendelse, nemlig fremstilling af infusionsvæsker, og denne anvendelse hænger uløseligt sammen med deres særlige egenskaber, 2) henhører under pos. 2107, såfremt de direkte eller efter tilberedning skal anvendes til menneskelig ernæring ad naturlig vej eller skal tilsættes et andet næringsmiddel, og denne anvendelse hænger uløseligt sammen med deres særlige egenskaber. I sidstnævnte tilfælde er den blotte mulighed af anden anvendelse af de ovennævnte produkter (f.eks. til fremstilling af infusionsvæsker) uden betydning, og den nærmere tarifering i underpositioner af denne position skal ske på grundlag af de i underpositionerne indeholdte kriterier og sagens konkrete omstændigheder, som det henhører under den nationale ret at fastslå.

16. For fuldstændighedens skyld og for nærmere at forklare det resultat, jeg er nået frem til, skal jeg tilføje følgende: Kommissionen har i sine indlæg for Domstolen på grundlag af en analyse, der på mange punkter svarer til min, hævdet, at den fælles toldtarif skal fortolkes således, at varer som de af Thyssen importerede skal henføres under pos. 3003. Kommissionen tilføjer (nederst s. 18 ff. i den franske oversættelse), at man ville nå frem til et lignende resultat på grundlag af en af de almindelige tariferingsbestemmelser vedrørende nomenklaturen i den fælles toldtarif i første del, afsnit 1, A, i bilaget til Rådets forordning nr. 3618/86, der finder anvendelse i den foreliggende sag. Kommissionen har særligt påberåbt sig den almindelige tariferingsbestemmelse i stk. 2, litra a), første punktum (»når en bestemt vare nævnes i en positionstekst, omfatter positionen også ukomplette eller ufærdige varer af den omhandlede art, for så vidt de fremtræder som i det væsentlige komplette eller færdige varer«), og anført, at hvis det lægges til grund, at den »komplette og færdige« vare i den foreliggende sag er infusionsvæsker, som fremstilles ved tilsætning af vand til den omtvistede blanding, kan denne blanding anses for »den

17 — Min fremhævelse.

18 — Jf. endvidere TSR's forklarende bemærkninger til pos. 3003 [punkt B, litra a)], hvorefter denne position bl.a. omfatter »re-destilleret vand«, i ampuller og »til brug enten ved direkte behandling af forskellige sygdomme (...) eller som opløsningsmiddel *ved fremstilling af medicinske injektionsopløsninger*«.

ukomplette eller ufærdige vare«, som har de væsentlige egenskaber ved den »komplette og færdige« vare og derfor skal henføres under den samme position i tariffen.

17. Efter min opfattelse er dette ræsonnement ikke holdbart af to grunde: 1) Ifølge punkt III i TSR's kommentar til den almindelige bestemmelse, som Kommissionen har påberåbt sig, finder denne bestemmelse med hensyn til indholdet af de pågældende positioner »i almindelighed« ikke anvendelse for varer henhørende under positionerne i afsnit I.-VI., dvs. kapitel 1-38, i den fælles toldtarif. Som Kommissionen med rette har bemærket, har Domstolen ganske vist fastslået [19], at ordene »i almindelighed ikke« ikke ganske udelukker, at den pågældende almindelige tariferingsregel undtagelsesvis kan anvendes på en position i kapitel 1-38 i den fælles toldtarif, men sagens oplysninger og Kommissionens ræsonnement giver efter min opfattelse ikke grundlag for at antage, at der foreligger faktiske omstændigheder, der kan siges at udgøre en sådan ekstraordinær situation, at tariferingsbestemmelse 2, litra a), finder anvendelse på de i sagen relevante positioner i den fælles toldtarif. 2) Bortset herfra kan jeg ikke se, hvordan det skulle være muligt at påstå, at en vare, der fremtræder *i pulverform til fremstilling af infusionsvæsker*, kan anses for at have infusions*væskens* væsentlige egenskaber, når den under alle omstændigheder ikke har væskens nok mest grundlæggende egenskab, nemlig at kunne anvendes direkte til infusion. Efter min opfattelse kan den af Bundesfinanzhof's spørgsmål omhandlede vare henføres under pos. 3003 i den fælles toldtarif som »lægemiddel«, ikke fordi den er en »ufærdig vare«, der fremtræder som en i det væsentlige »færdig vare« (infusionsvæske), men fordi den, for så vidt som dens anvendelse til fremstilling af infusionsvæsker hænger uløseligt sammen med dens særlige egenskaber, i sig selv udgør et præparat, der anvendes til lægelig brug til kunstig ernæring.

IV — Forslag til afgørelse

Herefter skal jeg foreslå Domstolen følgende besvarelse af de af Bundesfinanzhof forelagte præjudicielle spørgsmål:

»Den fælles toldtarif i den i bilaget til Rådets forordning nr. 3618/86 ændrede udgave skal fortolkes således, at produkter som doserede, sterile blandinger af for-

19 — Jf. dom af 3.6.1992, sag C-318/90, Boehringer Mannheim, Sml. I, s. 3495, præmis 17 og 18. Jf. endvidere dom af 30.9.1982, sag 295/81, IFF, Sml. s. 3239.

skellige aminosyrer i pulverform til fremstilling af infusionsvæsker, ikke i detailsalgspakninger, 1) henhører under pos. 3003 [underposition 3003 A II b)], såfremt de i praksis kun har én anvendelse, nemlig fremstilling af infusionsvæsker, og denne anvendelse hænger uløseligt sammen med deres særlige egenskaber, 2) henhører under pos. 2107, såfremt de direkte eller efter tilberedning skal anvendes til menneskelig ernæring ad naturlig vej eller skal tilsættes et andet næringsmiddel, og denne anvendelse hænger uløseligt sammen med deres særlige egenskaber. I sidstnævnte tilfælde er den blotte mulighed af anden anvendelse af de ovennævnte produkter (f.eks. til fremstilling af infusionsvæsker) uden betydning, og den nærmere tarifering i underpositioner af denne position skal ske på grundlag af de i underpositionerne indeholdte kriterier og sagens konkrete omstændigheder, som det henhører under den nationale ret at fastslå.«